

ODLUKA O PRIHVATLJIVOSTI

Datum usvajanja: 04. jun 2020.

Slučaj br. 2016-23

Q.J.

protiv

EULEX-a

Komisija za razmatranje ljudskih prava, na sednici održanoj 04. juna 2020. godine sa sledećim prisutnim članovima:

G. Guénaél METTRAUX, predsedavajući član
Gđa. Anna BEDNAREK, član
Gđa. Anna AUTIO, član

Uz asistenciju
G. Ronald HOOGHMSTRA, pravni službenik

Uzevši u razmatranje gore pomenutu žalbu, predstavljenu u skladu sa Zajedničkom Akcijom Saveta 2008/124/CFSP koja datira od 04. februara 2008. godine, EULEX-ovim Konceptom odgovornosti koji datira od 29. oktobra 2009. god. o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava i Pravilnika o radu Komisije prema poslednjim izmenama od 11. decembra 2019. godine,

Nakon razmatranja elektronskim putem shodno pravila 13(3) Pravilnika o radu Komisije, odlučuje kao što sledi:

I. POSTUPAK PRED KOMISIJOM

1. Žalba u ovom slučaju je registrovana 30. juna 2016. godine.
2. Putem pisma 01. jula 2016. godine, Komisija je obavestila Misiju da je ovaj slučaj registrovan kod iste.
3. Dana 28. juna 2017. godine, komisija je zatražila od ovog kao i od ostalih žalilaca da dostave naknadne informacije povodom njihovih žalbi.
4. Dana 20. septembra i 17. oktobra 2017. godine, komisija je žaliocima uputila još dva zahteva za naknadne informacije povodom njihovih žalbi.
5. Dana 20. oktobra 2017. godine, komisija je primila odgovor od predstavnika žalilaca i tim putem dobila naknadne informacije u vezi dva slučaja, uključujući i za ovaj slučaj.

6. Dana 08. decembra 2017. godine, komisija je prosledila Šefici Misije (čitaj: ŠM) EULEX na Kosovu Izjavu sa činjenicama i pitanjima, pozivajući je da podnese svoje odgovore i zapažanja pisanim putem povodom pritužbi najkasnije do 26. januara 2018. godine.
7. Dopisom od 17. januara 2019. godine, od Misije je ponovo zatraženo da odgovori na pitanja od 16. februara 2019. godine.
8. Putem pisma dana 08. aprila 2019. godine, od Misije je zatraženo još jednom da dostavi odgovore na postavljena pitanja što je pre moguće.
9. Zapažanja ŠM-a na kraju su primljena 01. maja 2020. godine.
10. Zbog pandemije virusa *corona* pa i zbog obustave poštanskih usluga, zapažanja Misije nisu mogla biti dostavljena podnosiocu žalbe. Zbog vanrednih okolnosti stvorenih trenutnom sanitarnom situacijom i uverivši se da komisija može postupiti bez nanošenja štete podnosiocu žalbe, komisija je odlučila da bez odlaganja donese svoju odluku kako bi se osigurala da se postupci vode bez odlaganja i brzo. Podnesci Misije će biti dostavljeni podnosiocu žalbe zajedno sa ovom Odlukom tako da će podnosilac žalbe biti u mogućnosti da komentariše bilo koji od podnesaka Misije ako ona odluči da to učini u fazi utvrđivanja osnovanosti ovog postupka.

II. IDENTITET PODNOSIOCA ŽALBE I STANOVIŠTE

11. Podnosilac žalbe je u ovom slučaju zahtevala da se njen identitet ne otkriva javnosti.
12. Razmotrivši pitanje, konkretno prirodu iznetih navoda, Komisija za razmatranje ljudskih prava („Komisija“) zadovoljna je time da se zahtev ispuni.
13. Uzevši u obzir blisku rodbinsku povezanost između primarne žrtve i podnosioca žalbe, komisija je zadovoljna time da žalilac može biti uzeta u obzir kao sekundarna žrtva navodnih povreda prava i da je, kao takva, potencijalna žrtva prema pravilu 25(1) pravilnika o radu komisije.

III. ČINJENICE

14. Dana 18. juna 1999. godine, suprug podnosioca žalbe je poslednji put viđen u Gjakova/Đakovici.
15. Nenavedenog datuma podnosilac žalbe prijavila je nestanak svog supruga Okružnom javnom tužilaštvu u Pejë/Peći i Ministarstvu Unutrašnjih poslova Republike Srbije.
16. Dana 24. juna 1999. godine, MKCK otvorio je zahtev za traženje supruga podnosioca žalbe.

IV. ŽALBA

17. Podnosilac žalbe ne ukazuje na bilo koju određenu odredbu ili na neka posebna osnovna prava. Međutim, iz tona žalbe, vidljivo je da se ona odnosi na navodnu povredu sledećih osnovnih prava: član 2 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (Konvencija) pod njenim proceduralnim delom, koji garantuje osnovno pravo čoveka na život i predviđa obavezu istrage slučajeva sumnjivih smrti; Član 3 Konvencije koji garantuje pravo osobe da ne bude podvrgnuta mučenju ili nečovečnom ili ponižavajućem

postupanju ili kažnjavanju. Uz to, žalba može biti relevantna za prava data u članovima 8 i 13 Konvencije, koja garantuju pravo pojedinca na privatni i porodični život, kao i pravo na efikasan pravni lek.

V. PODNESCI STRANAKA

Podnosilac žalbe

18. Kao što je gore ukratko opisano žalilac navodi da je EULEX na Kosovu tokom sprovođenja svog izvršnog mandata trebalo da istraži nestanak njenog supruga, te je stoga svojom krivicom ne uradivši to prekršio njena osnovna prava.

Šef Misije („ŠM“)

19. Podnesci ŠM-a su primljeni 01. maja 2020. godine. U njima, ŠM tvrdi da je Misija saznala za ovaj slučaj nakon prenosa predmeta i spisa predmeta od UNMIK-a u periodu decembar 2008 – mart 2009. godine. Na osnovu informacija koje su dobili, bilo je očigledno da se nad ovim slučajem vodila istraga od strane UNMIK-a i na kraju okončana od strane jednog međunarodnog tužioca iz UNMIK-a u maju 2008. godine. Dokumentacija koja je pripadala ovom slučaju je nakon toga prebačena EULEX-u na Kosovu tokom primo-predajne faze. U okviru primopredaje, EULEX-ova Jedinica za istragu ratnih zločina – JIRZ primila je i spis predmeta 'nestalog lica' koji se odnosio na žrtvu. Misija je takođe navela da, na osnovu evidencije kojom raspolažu, proizilazi da podnosilac žalbe nije nijednom informisala Misiju o nestanku njenog supruga.
20. Što se tiče prenosa podataka o ovom slučaju od strane UNMIK-a, Misija ističe da sporazum između UNMIK-a i EULEX-a na Kosovu u vezi ovog slučaja nije predvideo prenos predmetnih spisa koji su već bili odbačeni ili okončani od strane UNMIK-a već samo takozvane 'aktivne' predmete tužilaštva. Stoga dodaje:

„Stoga, odbačeni ili okončani predmetni spisi kao što je slučaj sa ovim predmetom, nisu preneti EULEX-u, ali su arhivirani u Kancelariji specijalnog tužilaštva Republike Kosovo – STRK ili u kancelarijama okružnih tužilaštva. Konkretno ovaj slučaj je okončan od strane Kancelarije Okružnog javnog tužioca u Prizrenu tako da predmetni spis treba da bude tamo.“
21. Ukupno, EULEX je primio 50 aktivnih predmetnih spisa tužilaštva klasifikovanih od strane UNMIK-a kao 'ratni zločini', 1187 policijskih predmetnih spisa klasifikovanih od strane UNMIK-a kao 'ratni zločini' i oko 5000 policijskih predmeta klasifikovanih od strane UNMIK-a kao 'slučajevi nestalih lica' među kojima je bio i slučaj koji pripada suprugu podnosioca žalbe, koji je držan otvorenim 'čekajući nove informacije'. Misija nije primila predmet 'ratnog zločina' koji pripada tom slučaju pošto je već bio okončan i arhiviran od strane UNMIK-a.
22. Misija je takođe pružila opsežan izveštaj o velikom procesu evidentiranja, skladištenja i kategorizacije dosijea predmeta. Kao što je već napomenuto, ipak, nije primila okončani predmetni spis tužilaštva koji se odnosi na ovo pitanje. Misija opisuje kategorizaciju predmeta koju je uradio UNMIK ponekad kao nedoslednu i nepovezanu. Kao rezultat, 'kako bi rešili izazove nasleđene od UNMIK-a', Misija je tokom godina sprovela nekoliko pregleda i ponovne kategorizacije predmetnih spisa. Misija ističe da je napredak 'ometen različitim faktorima, kao što je nedostatak sistema za upravljanje predmetima (koji bi omogućio JIRZ-u da grupiše žrtve, osumnjičene, svedoke i mesta zločina), veliki broj smene osoblja, rekonfiguracija u JIRZ-u tokom 2014. godine što je dovelo do brisanja

njihovih informacija i istražnih kapaciteta, kao i činjenica da je u nekim od predmetnih spisa koji su predati nedostajalo dokumenata, izveštaja ili fotografija.' Aktivni slučajevi i predmetni spisi su nakon toga poslani na pregled. Konkretno ovaj slučaj nije zato što 'je već okončan od strane tužioca UNMIK-a'.

23. Tokom 2010. godine JIRZ EULEX-a sprovela je drugu po redu sveobuhvatnu kvantitativnu analizu slučajeva ratnih zločina koji su bili na čekanju pred istom u datom momentu, 'u pokušaju da naprave statističke podatke i da kategorizuju slučajeve na osnovu vrste ratnih zločina, istorije žrtava/svedoka/osumnjčenih, lokacije prekršaja, i vremena kada su nastali':

'Ovaj pokušaj je trebalo da posluži kao osnova za razvoj strateškog plana istrage, uzimajući u obzir ograničene raspoložive resurse. Podaci dobijeni kroz ovaj pregled pokazali su nekoliko elemenata distorzije, i iako jesu ilustrirali neke trendove, sa naučne tačke gledišta se nisu mogli smatrati tačnim. Na žalost, na primer, iz statistika se nije mogao nagovestiti ukupan broj žrtava i počinitelja, pošto su u registar uneti samo žrtve i osumnjičeni počinitelji poznatog identiteta.'

Treći kvantitativni pregled je sproveden u martu 2013. godine sa ciljem da se dalje procene slučajevi i identifikuju nedoslednosti u registrovanju slučajeva.

24. Upitana od strane Komisije o njenoj kompetentnosti da istraži i krivično goni slučajeve prisilnih nestanaka, Misija je nagovestila da, prema njihovom mišljenju, iako pravna osnova na kojoj se temelji njihov mandat na neki način je bila pomalo nejasna u pogledu na ovu kategoriju zločina, EULEX 'indirektno, istražuje, krivično goni slučajeve prisilnih nestanaka unutar okvira slučajeva ratnih zločina'.
25. Što se tiče konkretno ovog slučaja, Misija navodi da nad istim nije sprovela istragu zato što je slučaj okončan od strane UNMIK-a.
26. Misija nije odgovorila na pitanje Komisije da li su UNMIK ili KFOR (i drugi povezani) kontaktirani u vezi ovog slučaja. Umesto toga, Misija navodi da pregled UNMIK-ovih dokumenata nagoveštava da je 30. marta 2000. i ponovo 08. maja 2008. godine otac nestale osobe u ovom slučaju intervjuisan od strane UNMIK-a a 21. marta 2000. godine putem telefona je intervjuisan žalilac. Misija navodi da je prilikom intervjua održanog 08. maja 2008. godine otac nestale osobe 'izgleda rekao da, zbog nedostatka tragova, istraga nije mogla da se nastavi'. Štaviše, u određenom trenutku Kancelarija za nestala lica i sudsku medicinu – KNLSM (prethodnik Odeljenja za sudsku medicinu, koja je kasnije postala Institut za sudsku medicinu – ISM) prikupila je uzorke krvi od roditelja i dece nestalih lica.
27. Upitana da li je EULEX upoznat sa time da li je bilo koji od tih slučajeva istražen od strane bilo kojih drugih organa vlasti, Misija je odgovorila:
- 'Što se tiče ovog pitanja EULEX poziva podnosioca žalbe da se obrati kosovskim institucijama.'
28. Nema naznaka da je rodbina porodice bila obaveštena od strane Misije u vezi bilo kakvih podataka koje poseduje ista u vezi sa ovim slučajem, ili da je Misija pokušala da ih kontaktira.
29. Na pitanje da li je, prema saznanjima Misije, ovaj slučaj bio istražen, Misija je odgovorila da u skladu sa Odlukom Saveta (CFSP) 2018/856 od 08. juna 2018. godine koja dopunjuje i izmenjuje Zajedničku Akciju 2008/124/CFSP Misije Vladavine Prava Evropske Unije na Kosovu, Misija nema više mandat da sprovodi istragu, krivično goni i presuđuje

predmete. Misija nije odgovorila na pitanje koje je Komisija dala i, umesto toga, 'podstakla [žalioca] da bilo koje informacije potraži kod nadležnih kosovskih institucija'.

30. Na pitanje da li je Misija prekršila osnovna prava podnosioca žalbe, Misija sugeriše da se podnosilac žalbe ne poziva na bilo koje konkretno kršenje ili kršenja osnovnih prava od strane EULEX-a. Pored toga, Misija napominje da je pravnu karakterizaciju pitanja – shodno člana 2 i 3 Konvencije – dala Komisija a ne podnosilac žalbe.
31. Što se tiče suštine, Misija tvrdi da je žalba neprihvatljiva u pogledu *ratione materiae*, *ratione personae* i *ratione temporis*. Što se tiče kompetentnosti Misije u pogledu *ratione materiae*, Misija je rekla sledeće:

'Kao što je navedeno gore, krivični predmet koji se odnosi na otmicu (supruga podnosioca žalbe) zatvoren je od strane UNMIK-ovog tužioca u maju 2008. godine, više od šest pre nego što je otpočeo mandat EULEX-a 9. decembra 2008. godine. Predmeti koje je UNMIK već odbacio ili okončao nisu preneseni na EULEX, već su arhivirani u STRK-u ili u okružnim tužilaštvima. Ovaj predmet je okončalo Okružno javno tužilaštvo u Prizrenu i tamo bi trebalo da se nalaze odgovarajući spisi ovog predmeta. Iako je tačno da je Misija imala mandat da istraži ovakvu vrstu slučajeva, otmicu (supruga podnosioca žalbe) je već bio istražio UNMIK, bez rezultata, pre početka EULEX-ovog mandata; Misija nije imala nijedan razlog da ospori efektivnost UNMIK-ove istrage, a podnosilac žalbe se nijednom nije obratio EULEX-u kako bi izrazio zabrinutost u vezi sa UNMIK-ovom istragom ili prijavio nove informacije. Uzevši u obzir sve gore navedeno, EULEX ovu žabu smatra neprihvatljivom *ratione materiae*, zbog toga što ovaj predmet nijednom nije bio pod nadležnošću EULEX-a.'

32. Što se tiče nadležnosti Misije u pogledu *ratione personae*, Misija je dala sledeći komentar:

'Pored toga, žalba je neprihvatljiva i *ratione personae*, zbog toga što se navedena kršenja ni na koji način ne mogu pripisati EULEX-u. U slučaju da je podnositeljka žalbe smatrala da je njena prava prekršio UNMIK, ona je mogla da podnese žalbu UNMIK-ovoj Savetodavnoj komisiji za ljudska prava, što ona nije učinila.'

33. Što se tiče pitanja njihove nadležnosti u pogledu *ratione temporis*, Misija je dala sledeći komentar:

'Konačno, žalbu bi takođe trebalo proglasiti neprihvatljivom *ratione temporis* u skladu sa pravilom 25/2, jer ne postoji istinska veza između nestanka supruga podnositeljke žalbe i početka EULEX-ovog mandata.'

VI. PROCENA KOMISIJE

Mandat Komisije (Pravilo 25 par. 1 Pravilnika o radu) i svojstvena ograničenja koja se nameću Misiji u pogledu zaštite ljudskih prava

34. Kao stvar materijalnog prava, Komisija je ovlašćena da primenjuje instrumente za ljudska prava koji su 29. oktobra 2009. godine definisani EULEX-ovim Konceptom Odgovornosti o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava. Od posebne važnosti za rad Komisije jesu Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i Međunarodna povelja o građanskim i političkim pravima koje određuju minimalne standarde za zaštitu ljudskih prava koje javne vlasti moraju da garantuju u svim demokratskim pravnim sistemima.

35. Pre razmatranja osnovanosti žalbe Komisija mora da odluči da li da prihvati žalbu, uzevši u obzir kriterijume prihvatljivosti kao što su formulisani u pravilu 29. Pravidnika o radu Komisije.
36. Shodno pravilu 25. paragraf 1. iz Pravidnika o radu, Komisija može da ispita žalbe koje se odnose na kršenja ljudskih prava od strane EULEX-a na Kosovu tokom sprovođenja svog izvršnog mandata.
37. Komisija će razmotriti argumente Misije povodom njene nadležnosti u pogledu *ratione materiae, personae* i *temporis* po tom redosledu, nakon rešavanja izjave misije da žalba ne sadrži bilo koji nagoveštaj da se ona treba smatrati odgovornom za navodna kršenja prava podnosioca žalbe.

Da li se u žalbi navodi kršenje prava od strane Misije?

38. Kao preliminarno pitanje, Misija sugeriše da podnosilac žalbe ne navodi ili ne pripisuje prekršaj Misiji. Takav argument je već iznesen i odbačen u ranijem slučaju. Stoga se mora ponovo odbiti iz istih razloga.
39. U svojoj Odluci o prihvatljivosti u slučaju *Milijana Avramović protiv EULEX-a* (2016-17) koja datira od 11. decembra 2019. godine (<https://hrrp.eu/docs/decisions/2019-12-11%20Admissibility%20Decision%202016-17.pdf>), Komisija je navela sledeće (par. 47 i s):
  47. U svojim podnescima, iako direktno ne osporava prihvatljivost ovog slučaja, Misija sugeriše da podnosilac žalbe ne iznosi nikakve konkretne navode protiv EULEX-a i da u svojoj žalbi ne pominje EULEX. Misija stoga „traži od Komisije da proceni da li se slučaj 2016-17 može smatrati stvarnom žalbom protiv Misije i da se na drugi način ne sme tretirati kao puki i legitiman zahtev za informacije o statusu istrage“.
  48. Zahtevi forme i suštine koji regulišu sadržaj žalbe pred komisijom izneti su u Pravidniku o radu iste (vidi Pravilo 25 i naredna). Ocenjena nasuprot ovog Pravidnika, Misija ne nagoveštava da žalba sadrži bilo kakav formalni nedostatak koji bi uticao na prihvatljivost ovog slučaja.
  49. Što se tiče pitanja prirode žalbe i da li se ona odnosi na dela koja se mogu pripisati Misiji, Komisija će istaći sledeće. Prvo, u skladu sa svojim Pravidnikom o radu (i OPLAN-om), Komisija je nadležna samo za procenu pritužbi na kršenje prava *protiv Misije*. Pravilo 25. stav 1. Pravidnika o radu komisije tako predviđa da „[ž]albu može podneti bilo koja osoba osim kadra EULEX-a na Kosovu koja tvrdi da je žrtva kršenja ljudskih prava od strane EULEX-a na Kosovu tokom sprovođenja svog izvršnog mandata“. U tom smislu, podnošenje žalbe komisiji mora biti na snazi i može se odnositi samo na tvrdnju o kršenju prava za koju se kaže da se može pripisati Misiji.
  50. Kao drugo, što se tiče suštine žalbe, kao što je vidljivo iz obrasca žalbe koji koriste ovaj i drugi podnosioci žalbe, sve žalbe pred komisijom sadrže tvrdnju o kršenju prava (vidi obrazac žalbe, oznaka B) koja se, prema obrascu za žalbu, pripisuje EULEX-u (vidi obrazac za žalbu, tačka V). Ova žalba je, dakle, pravilna žalba za kršenje prava protiv Misije.

40. Ovi nalazi se primenjuju *mutatis mutandis* na ovaj slučaj i daju odgovore na podneske Misije. Stoga je Komisija uverena da je žalba u skladu sa zahtevima forme i suštine koje pravilnik zahteva i uverena je da žalilac u suštini navodi da je Misija prekršila njena prava.
41. Misija je takođe tvrdila da činjenice i pitanja koja je Komisija podnela Misiji nisu pravno potkrepljene, jer su sugerisale da se podnosilac žalbe poziva na kršenje određenih prava, dok je u stvari Komisija ta koja je okarakterisala navodne činjenice prema određenim zakonskim normama. Čini se da je Misija pogrešno shvatila ulogu Komisije: koje norme se primenjuju u konkretnom slučaju odgovornost je same komisije (*jura novit curia*) i Komisija nije vezana načinom na koji bilo koja strana karakteriše činjenice svog slučaja sa pravnog stanovišta. Činjenica da obrazac za podnošenje žalbe pred komisijom uključuje i odeljak u kome podnosilac žalbe može da se pozove na određene instrumente ili odredbe o ljudskim pravima ne menja ulogu i odgovornost Komisije u pravnoj karakterizaciji datog slučaja.
42. Štaviše, Komisija želi da napomene da većina podnosilaca žalbi nije pravno obučena i pred komisijom istupaju bez pravnih zastupnika tako da komisija mora da osigura da osnova na prema kojoj donosi svoje odluke tačno prikaže činjenice predmeta čak i ako stranka ili ostali nisu u potpunosti ili prikladno prikazali iste.
43. Komisija takođe napominje da je princip *jura novit curia* veoma dobro ustanovljen u sudskoj praksi Evropskog Suda za ljudska prava. Vidi npr. *Şerife Yiğit protiv Turske [GC]*, br. 3976/05, par. 52, 2. novembar 2010., u kom je Sud naveo sledeće:
- “[B]udući da je Sud glavni za karakterizaciju koja se treba dati prema zakonu na činjenice datog slučaja, on se ne obavezuje karakterizacijom datom od strane žalioaca ili Vlade. Na osnovu principa *jura novit curia*, na primer, uzeće u razmatranje svoj predlog žalbe shodno Članova i paragrafa ne oslanjajući se na one podnete od strane stranke i čak i pod odredbom na osnovu koje je Sud proglasio žalbu neprihvatljivom a proglasivši je prihvatljivom u pogledu nečeg drugog. Žalba se karakteriše pomoću činjenica koje su u istoj navedene a ne jedva pravnom osnovom ili argumentima na koje se poziva [...]”
44. Konkretno u ovom slučaju, jasno je da iz prirode činjeničnih navoda koji su sadržani u žalbi – kao što je slučaj sa velikim brojem prethodnih sličnih žalbi – osnovna prava relevantna za ovu žalbu su ona garantovana, *između ostalog*, u članovima 2, 3, 8 i 13 Evropske Konvencije za ljudska prava.

Nadležnost Misije u pogledu ratione materiae

45. Kao što je spomenuto ranije u paragrafu 31, Misija smatra da je žalba neprihvatljiva u pogledu *ratione materiae* zato što je nad slučajem sprovedena istraga „bez rezultata“ i zaključena od strane UNMIK-a i nikada nije prosleđena EULEX-u. Prema mišljenju Misije, stoga „slučaj nikada nije dospelo u nadležnost EULEX-a“. Komisija ne može da prihvati takvo obrazloženje.
46. Kao preliminarno pitanje, Komisija napominje da ova konstatacija nije dosledna mnogim drugim ranijim slučajevima u kojima je Misija priznala, *ratione materiae*, da jeste bila nadležna da istraži i krivično goni veoma slične ako ne i iste vrste slučajeva kao što je sada u pitanju ovaj postupak. Podnesak Misije da ista nije nadležna u pogledu ovog slučaja, izgleda da se drži na činjenici da je ovaj slučaj „zatvoren“ od strane UNMIK-a i nije formalno prosleđen EULEX-u na Kosovu. Komisija ne može da prihvati predlog da bi ove okolnosti značile da Misija nije nadležna u pogledu *ratione materiae* da istraži (i, ukoliko se ispostavi i krivično goni) ovaj slučaj iz sledećih razloga.

47. Prvo, kao što je utvrđeno od strane Komisije u ranijim slučajevima, u pogledu *ratione materiae* istraga i gonjenje slučajeva prisilnih nestanaka spadaju direktno unutar mandata Misije. Vidi, npr., *D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. protiv EULEX-a*, 2014-11 do 2014-17, Odluka o prihvatljivosti, 30. septembar 2015. god.; *Sadiku-Syla protiv EULEX-a*, 2014-34, Odluka o prihvatljivosti, 29. septembar 2015. god.; *Zlata Veselinović, H.S., I.R. protiv EULEX-a*, 2014-11 do 2014-17, Odluka o prihvatljivosti, 30. septembar 2015. god.; *L.O. protiv EULEX-a*, 2014-32, Odluka i nalazi, 11. novembar 2015. god.
48. I u tom kontekstu, Komisija je takođe već utvrdila da postupci EULEX-ovih tužilaca i policije predstavljaju deo izvršnog mandata EULEX-a na Kosovu i, prema tome, spadaju u okvir mandata Komisije, (vidi, na primer, *K do T protiv EULEX-a*, 2013-05 do 2013-14, 21. april 2015. god., par. 43; *Krlić protiv EULEX-a*, 2012-21, 26. avgust 2014. god., par. 23; *Y protiv EULEX-a*, 2011-28, 15. novembar 2012. god., par. 35).
49. Takođe je konstatovala da ova vrsta slučajeva nije samo u nadležnosti Misije, već su pitanje prioriteta. Vidi, npr., *L.O. protiv EULEX-a*, slučaj br. 2014-32, Odluka i nalazi, 11 novembar 2015. god., par. 47.
50. Drugo, činjenica da je slučaj „zatvoren“ od strane UNMIK-a, pravno govoreći, nije imala materijalnog uticaja na mandat Misije ili na obavezu misije prema ljudskim pravima. Ova odluka od strane UNMIK-a nije obavezujuća za Misiju, niti je na bilo koji način kvalifikovala dužnost i obavezu Misije da zaštiti prava onih koji spadaju unutar skupa onih na koje njihov izvršni mandat ima uticaja.
51. Treće, Misija je saznala o postojanju ovog slučaja negde između decembra 2008. i marta 2009. godine. Znali su da UNMIK nije „rešio“ ovaj slučaj, da niko nije izveden pred licem pravde za nestanak supruga podnosioca žalbe, i da njegovi ostaci nisu pronađeni. Drugim rečima, Misija je bila upoznata sa tim da slučaj tek treba da se reši.
52. Četvrto, kao „zatvoren“ slučaj UNMIK-a, Misija je takođe bila svesna da su postojali predmetni spisi koji su bili dostupni u (a) UNMIK-u, (b) STRK-u, i kod (c) okružnog tužioca. Misija je svakog od spomenutih mogla da kontaktira kako bi potražila primerak spomenutih spisa predmeta. Iz podataka koji su trenutno dostupni Komisiji, može se zaključiti da Misija to nije učinila. Komisija će pozvati Misiju da odgovori na pitanje o razlozima zašto ovo nije urađeno.
53. Misija kaže da „nije imala razloga da dovodi u pitanje efikasnost UNMIK-ove istrage“. Ovo je i netačno i nebitno u svrhu odlučivanja o prihvatljivosti ovog slučaja. Ovo nije tačno zato što je Misija jasno navela u svojim podnescima u ovom i drugim slučajevima da je očito bila upoznata sa nekim od nedostataka u UNMIK-ovoj istrazi ove vrste slučajeva i organizovanja njihovih podataka. Konkretno, Misija bi znala da je UNMIK rešio nekoliko, pa makar i neki od slučajeva prisilnih nestanaka koji su se desili tokom sukoba ili nakon istog. Štaviše, Misija nije imala razloga da veruje UNMIK-ovim postupcima i da se osloni na njihovu procenu u vezi sa konkretno ovim slučajem pošto –
- a) Misija nije dobila spis predmeta tog slučaja i samim tim nije mogla da proceni pouzdanost ili drugačije posao koji je UNMIK obavio u vezi sa tim slučajem;
  - b) Misija nije pitala UNMIK (ili druge) za taj predmetni spis kako bi sprovela jednu takvu procenu;
  - c) Misija nije preduzela korake da stupi u kontakt sa UNMIK-om u vezi ovog slučaja.

Misija stoga nije imala uvid u mere i istragu ovog slučaja od strane UNMIK-a što bi joj omogućilo da se uveri da je već sprovedena potpuna i efikasna istraga nad ovim slučajem.

54. Podnesak Misije je takođe i beznačajan. Izvršenje svojih obaveza se ne može poveriti drugima. Ovo se posebno odnosi na njihove obaveze prema ljudskim pravima. Tokom sprovođenja svog izvršnog mandata, od Misije se očekivalo i bila je u obavezi da osigura da njeni postupci i odluke nemaju negativan uticaj na osnovna prava svih onih na koje se ista odnose. To nije bila odgovornost za koju bi Misija mogla pretpostaviti da je UNMIK nosio u njeno ime.
55. Na kraju, Misija u svojim podnescima nagoveštava da se podnosilac žalbe njima nije predstavila. Takva izjava je već ranije podnošena u drugim slučajevima i stavljena po strani od strane Komisije kao nematerijalna. Komisija ponavlja da je odgovornost Misije da istraži i procesuiraju ovakvu vrstu slučajeva postojala *ex officio*. I nije zahtevala od srodnika nestale osobe da izričito traže od Misije da postupi. Štaviše, kao što je Misija jasno navela u svojim podnescima, znala je i bila upoznata sa ovim slučajem. Pošto je slučaj privukao pažnju Misije onda je nastala i obaveza da se za isti otvori istraga (vidi, npr., *Al.-Skeini i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 7. jul 2011. god.; 53 EHRR, par. 165). To je bilo dovoljno da se od Misije traži da istu razmotri sa ciljem da ispuni izvršnu odgovornost i ispuni svoje obaveze u pogledu ljudskih prava prema bliskim rođacima nestalih, uključujući podnosioca žalbe.

Nadležnost Misije u pogledu ratione personae

56. Što se tiče pitanja nadležnosti u pogledu *ratione personae*, Misija je izjavila (vidi, gore, paragraf 32) da:

‘Pored toga, žalba je neprihvatljiva i *ratione personae*, zbog toga što se navedena kršenja ni na koji način ne mogu pripisati EULEX-u. U slučaju da je podnositeljka žalbe smatrala da je njena prava prekršio UNMIK, ona je mogla da podnese žalbu UNMIK-ovoj Savetodavnoj komisiji za ljudska prava, što ona nije učinila.’

57. Prepis žalbe ukazuje da podnosilac žalbe navodi da Misija nije sprovela istragu nad ovim slučajem i nije je informisala o toku te istrage. U meri u kojoj žalilac spominje postupke i ponašanje UNMIK-a, Komisija navodi da nema nadležnost nad *tim* delom žalbe.
58. Prema tome, žalba je prihvatljiva, *ratione personae*, u meri u kojoj se odnosi na navodno ponašanje – postupanje ili propust – Misije EULEX.

Nadležnost Misije u pogledu ratione temporis

59. Prema rečima Misije, žalbu bi trebalo proglasiti neprihvatljivom *ratione temporis* u skladu sa pravilom 25, paragraf 2, „jer ne postoji istinska veza između nestanka supruga podnositeljke žalbe i početka EULEX-ovog mandata.“ Slični argumenti su izneti i odbačeni u ranijim slučajevima. Vidi, npr., 2016-16, par. 46 *i sl.* Primena principa i razmatranja iznetih u tim slučajevima mora slično rezultirati tako da ovi podnesci budu odbačeni u konkretno ovom slučaju.
60. Prvo, Komisija primećuje da su informacije koje se odnose na ovaj slučaj prosleđene Misiji tokom procesa primopredaje tako da je o postojanju ovog slučaja Misija saznala negde između decembra 2008. i marta 2009. godine.
61. Drugo, kao što je već isticano u drugim sličnim slučajevima, povrede prava navedene u ovom slučaju su uzete u obzir normativno kao tekuća ili kao kršenja koja i dalje traju. Vidi *D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. protiv EULEX-a*, 2014-11 do 2014-17, Odluka o prihvatljivosti, 30. septembar 2015. god., par. 78; *Sadiku-Syla protiv EULEX-a*, 2014-34, Odluka o prihvatljivosti, 29. septembar 2015. god., par. 35 i 42. Vidi takođe, u

smislu člana 3, ESLJP, *Kurt protiv Turske*, presuda od 25. maja 1998. god., Izveštaji o presudama i odlukama 1998- III, par. 130-34; *Khadzhaliyev i ostali protiv Rusije*, žalba br. 3013/04, presuda od 6. novembra 2008. god., par. 120-121; *Timurtas protiv Turske*, žalba br. 23531/94, presuda od 13. juna 2000. god., par. 95; vidi takođe Odluka br. 828 od 1984. god., paragraf 3 (Parlamentarna Skupština Saveta Evrope).

62. Ako bi se utvrdila navodna kršenja, ona bi, dakle, nastajala tokom čitavog postojanja Misije do najmanje 14. juna 2018. godine. Veza između izvršnog mandata Misije i činjenica koje stoje u osnovi ovog slučaja bi, prema tome, bile vezane deceniju. Ta je veza dodatno ojačana činjenicom da je Misija, kako priznaje, sve to vreme znala za ovaj slučaj.
63. U tim okolnostima, Komisija se uverila da postoji i da je utvrđena dovoljna vremenska povezanost između nestanka suprug podnosioca žalbe i mandata EULEX-a.
64. Na kraju, shodno pravila 25, paragraf 3, Pravilnika o radu komisije, podnosilac žalbe je u obavezi da podnese žalbu u roku od šest meseci od postupka, odluke ili ponašanja za koje navodi da je dovelo do ili uključilo kršenje njegovih/njenih prava (vidi, npr., *Gashi protiv EULEX-a*, 2013-22, 7. april 2014. god., par. 10; *Thaqi protiv EULEX-a*, gore citirano, par. 51). Misija se nije protivila prihvatljivosti žalbe po ovim osnovama. S obzirom na prirodu navodnog kršenja i njegovu tekuću prirodu, Komisija je uverena da je podnosilac žalbe ispunio ovaj zahtev u ovom slučaju.

Ostala razmatranja

65. Kao što je gore spomenuto, Misija je u svom odgovoru na pitanje komisije predložila da žalilac treba da se obrati sa ovim pitanjem lokalnim vlastima.
66. Komisija želi da jasno stavi do znanja da ovaj postupak nema za cilj da podnosioca žalbe usmeri na neko treće lice. U skladu sa Pravilnikom o radu Komisije, postupak ima za cilj da potvrdi usaglašenost Misije sa sopstvenim obavezama kao nosiocem dužnosti prema ljudskim pravima obavezanim Međunarodnim Zakonom o ljudskim pravima. U meri u kojoj se moraju preduzeti koraci u postizanju te svrhe, stoga je obaveza Misije da preduzme korake prema lokalnim vlastima. Po zakonu, ne postoji nešto poput *samopomoći za ljudska prava* . Obaveze prema ljudskim pravima su obavezujuće za države i za one entitete (kao što je EULEX Kosovo) koji su se ili obavezali ili koji su obavezni da ih poštuju.
67. Ako se preduzmu, takvi koraci mogu biti relevantni za Komisiju kako bi uradila procenu da li je odgovor Misije adekvatan i dovoljan u pogledu osnovnih prava koja se razmatraju. Komisija stoga poziva Misiju da kao deo svojih podnesaka o osnovanosti ovog slučaja ukaže na to koje su korake, ako ih ima, preduzeli kako bi razmatrali i pokrenuli ovu stvar kod lokalnih vlasti.
68. U tom pogledu Komisija napominje javne izjave koje se pripisuju Šefu Misije u kojima on navodi da Misija jeste i ostaje posvećena rešavanju slučajeva prisilnih nestanaka (vidi, npr., kancelarija za informisanje EULEX, Saopštenje za medije: „Imamo više od 1640 razloga da nastavimo svoj rad na utvrđivanju sudbine nestalih, kaže šef Misije EU za vladavinu prava na Nacionalni dan nestalih“; *Associated Press*, „Kosovske porodice traže odgovore 21 godinu nakon sukoba sa Srbima, 14. maj 2020.: <https://apnews.com/d86d5397215c81f2f695f46d2c905977>). Komisija polaže nade u ovoj izjavi te će stoga pozvati Misiju da pruži naznake o strategiji koju namerava da preduzme u tom pogledu kako bi osigurala da ljudska prava onih na koje se ovo odnosi – uključujući i žalioca u ovom slučaju – budu efikasno garantovana u tom smislu.

IZ TIH RAZLOGA, KOMISIJA JEDNOGLASNO

PROGLAŠAVA PRIHVATLJIVOM, bez prejudiciranja osnovanosti stvari, žalbu u smislu navedenih povreda članova 2, 3, 8. i 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima;

POZIVA MISIJU da u svojim podnescima o osnovanosti ovog slučaja pojasni sledeće:

- i. Ukoliko ih je i bilo, koje korake je Misija preduzela pred lokalnim vlastima u vezi ovog slučaja? Konkretno, da li se Misija raspitala kod lokalnih vlasti da li su (a) upoznati sa postojanjem ovog slučaja i (b) da li trenutno vode istragu nad istim i, ukoliko ne vode, (c) zašto to ne rade?
- ii. Koju ulogu, ukoliko planira, Misija namerava da igra u buduće u vezi sa ovim nerešenim slučajem prisilnog nestanka? Koju konkretnu meru ili radnju Misija razmatra u okviru svojih (trenutnih) ovlašćenja kako bi unapredila istragu i rešavanje ovog slučaja? Ukoliko Misija ne namerava da preduzme bilo koje korake u pogledu ovog slučaja, zašto?
- iii. Da li su dokumenta koja su primljena od UNMIK-a u vezi sa ovim slučajem prosleđena lokalnim kosovskim vlastima nakon promene mandata Misije u junu 2018. i smanjenja izvršne nadležnosti?
- iv. Da li je Misija pokušala da stupi u kontakt sa UNMIK-om, STRK-om ili Okružnim tužiocem kako bi dobila primerak predmetnog spisa koji pripada ovom slučaju? Ukoliko jeste, koji je ishod kontakta? Ukoliko nije, zašto?

POZIVA PODNOSIOCA ŽALBE da odgovori na sledeće:

- i. Molimo vas da opišete posledice – finansijske, pravne, lične i emocionalne – koje je izazvao nestanak vašeg rođaka po vas i vašu porodicu.

U ime Komisije,

Guénaël METTRAUX
Predsedavajući član

Anna BEDNAREK
Član

Anna AUTIO
Član